Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0076

Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso: työllisyyteen liittyvät ja sosiaaliset painopisteet vuodelle 2026

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2026 talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta: työllisyyteen liittyvät ja sosiaaliset painopisteet – vuosikertomus 2026 (2025/2183(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 9, 121, 148 ja 149 artiklan,

– ottaa huomioon neuvoston, parlamentin ja komission 17. marraskuuta 2017 antaman ja allekirjoittaman julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista ja siihen liittyvän vuonna 2021 hyväksytyn toimintasuunnitelman, erityisesti vuodeksi 2030 ehdotetut työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevat yleistavoitteet,

– ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29. huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1], erityisesti sen 3, 4, 13 ja 27 artiklan,

– ottaa huomioon komission syyskuussa 2025 julkaiseman kertomuksen työllisyydestä ja sosiaalisesta kehityksestä Euroopassa ”Employment and Social Developments in Europe”,

– ottaa huomioon komission lokakuussa 2025 julkaiseman kertomuksen työmarkkina- ja palkkakehityksestä Euroopassa ”Employment and Social Developments in Europe”,

---

1 EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2025 annetun komission ehdotuksen komission ja neuvoston yhteiseksi työllisyysraportiksi (COM(2025)0958),

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2025 annetun komission suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta (COM(2025)0957),

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Kertomus varoitusmekanismista – vuosi 2026” (COM(2025)0956),

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2025 annetun komission suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa (COM(2025)0959),

– ottaa huomioon eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten toimet talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson 2026 edistämiseksi ja erityisesti syyspaketin,

– ottaa huomioon syyskuussa 2024 julkaistun Mario Draghin raportin ”The future of European competitiveness”,

– ottaa huomioon huhtikuussa 2024 julkaistun sisämarkkinoiden tulevaisuutta käsittelevän Enrico Lettan raportin ”More than a Market”,

– ottaa huomioon tammikuussa 2023 julkaistun sosiaalisen suojelun ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta EU:ssa käsittelevän korkean tason työryhmän raportin,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön (A10-0033/2026),

A. ottaa huomioon, että EU:n työllisyystavoitetta, jonka mukaan vähintään 78 prosenttia 20–64-vuotiaista on työelämässä vuoteen 2030 mennessä, ollaan hyvää vauhtia saavuttamassa; ottaa huomioon, että lokakuussa 2025 EU:n työttömyysaste oli 6 prosenttia ja että se vaihteli jäsenvaltioissa 2,6 prosentista 10,6 prosenttiin ja nuorisotyöttömyys oli yhä korkealla eli 13,2 prosentissa; ottaa huomioon, että nuorten, naisten, ikääntyneiden työntekijöiden, kolmansien maiden kansalaisten, joilla on matala tai keskitason osaamistaso, vammaisten henkilöiden sekä romanien ja muiden etnisten vähemmistöjen edustajien työttömyysaste on edelleen korkea ja työolot usein epävarmat ja että kaikilla näillä on rakenteellisia esteitä työllistymiselle; ottaa huomioon, että vammaisten henkilöiden työttömyysaste on 15,1 prosenttia; toteaa, että EU:n työllisyysasteen nostamiseen olisi yhdistettävä työpaikkojen laatu, asianmukaiset palkat, palkankorotukset ja tuottavuushyödyt;

B. katsoo, että eurooppalainen ohjausjakso on edelleen keskeinen väline talous-, finanssi-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan yhteensovittamisessa EU:ssa ja sillä olisi pyrittävä juurruttamaan sosiaalinen oikeudenmukaisuus, ympäristökestävyys ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus järjestelmällisemmin osaksi makrotalouden ohjausjärjestelmää siten, että sen keskiössä on Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja kunnioitetaan toissijaisuusperiaatetta; ottaa huomioon, että eurooppalaisen ohjausjakson prosessissa on pyritty tasapainottamaan taloudellisten ja sosiaalisten tavoitteiden seurantaa paremmin sosiaali-indikaattorien tulostaulun kehittämisen ja viimeaikaisen sosiaalisen lähentymisen kehyksen prosessiin integroinnin kanssa; ottaa huomioon, että vuoden 2026 syyspaketti esiteltiin ilman sellaista vuotuista selvitystä kestävästä kasvusta, jossa olisi vahvistettu kokonaisvaltainen ja tasapainoinen strategia EU:n taloudellisia, sosiaalisia ja työllisyyttä koskevia sekä ympäristötavoitteita varten ja kytketty eurooppalainen ohjausjakso laajaan näkemykseen unionin kestävästä kasvusta; katsoo, että EU:n on edelleen sitouduttava kilpailukykyyn, kestävyyteen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ilman, että sallittaisiin yhden tavoitteen tavoittelu muiden kustannuksella;

C. ottaa huomioon, että 93,3 miljoonaa ihmistä eli 21 prosenttia EU:n väestöstä oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa vuonna 2024, mikä osoittaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa vuodeksi 2030 asetetun, köyhyyden vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamisessa on edistytty vain vähän, ja toteaa, että yli puolessa jäsenvaltioista suuntaus on väärä; ottaa huomioon, että naisten, lasten, ikääntyneiden, vammaisten henkilöiden, hlbti+ -yhteisön, matalan osaamistason henkilöiden, kolmansien maiden kansalaisten, romanien, yksinhuoltajatalouksien ja väestökadosta kärsivillä alueilla asuvien henkilöiden kohdalla köyhyysriskit ovat paljon suuremmat ja että jäsenvaltioiden välillä ja sisällä on edelleen merkittäviä eroja, myös maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä; toteaa, että tämä epäsuhta kasvavan keskitulotason ja pitkittyneen köyhyyden välillä korostaa rakenteellisia haasteita tulonjaossa, työmarkkinoilla sekä sosiaaliturvajärjestelmien suunnittelussa ja kattavuudessa; ottaa huomioon, että yli 40 miljoonaa ihmistä EU:ssa eli noin 9,2 prosenttia väestöstä koki energiaköyhyyttä vuonna 2024, mikä johti aineelliseen puutteeseen; toteaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmien, työttömyysetuuksien sekä perhe- ja lapsietuuksien kattavuuden puute ja riittämättömyys sekä esteet työmarkkinoille integroitumisessa ja laadukkaiden julkisten palvelujen, kuten terveydenhuollon, koulutuksen, hoivan ja asumisen, saatavuudessa pitkittävät entisestään köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä, erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa; toteaa, että jos köyhyyden torjunnassa noudatettua toimintamallia ei muuteta EU:n ja kansallisella tasolla, suuntausta ei saada kääntymään; katsoo, että kunnianhimoinen köyhyyden vastainen EU:n strategia on olennainen, jotta voidaan vastata köyhyyden moniulotteiseen ilmiöön;

D. ottaa huomioon, että joka neljäs lapsi on edelleen köyhyyden tai syrjäytymisen vaarassa Euroopan unionissa ja että tämä taso on korkeampi kuin koko väestön kohdalla; toteaa, että edistyminen tavoitteessa, jonka mukaan köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien lasten määrää vähennetään viidellä miljoonalla vuoteen 2030 mennessä, on ollut riittämätöntä, sillä köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten osuus on kasvanut joka vuosi vuosina 2019–2023 ja on edelleen korkealla tasolla; ottaa huomioon, että yhteistä työllisyysraporttia 2026 koskevan komission ehdotuksen mukaan vuonna 2024 noin 19,5 miljoonaa lasta (24,2 prosenttia) oli köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa EU:ssa; katsoo, että eurooppalaisen lapsitakuun mukaiset ennalta ehkäisevät lapsia ja perheitä tukevat politiikkatoimet ja palvelut ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan puuttua sosioekonomisiin olosuhteisiin, jotka voivat johtaa perheiden erottamiseen ja lasten laitoksiin sijoittamiseen; katsoo, että eurooppalaista lapsitakuuta koskeva erityinen rahoitusväline sekä synergiat muiden EU:n ja kansallisten rahastojen kanssa ovat erittäin tärkeitä sekä nykyisessä että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä; ottaa huomioon, että komission mukaan EU:n on investoitava vuodessa yli 11 miljardia euroa lisää, jotta vuoteen 2030 ulottuvat Barcelonan tavoitteet varhaiskasvatuksen alalla voidaan saavuttaa[2]; ottaa huomioon, että lapset, jotka voivat hyötyä eniten varhaiskasvatukseen osallistumisesta, kuten heikommista lähtökohdista tulevat lapset, osallistuvat siihen yleensä vähiten ja kohtaavat edelleen saatavuuden esteitä;

E. ottaa huomioon, että EU:ssa on edelleen vähintään 1,4 miljoonaa vammaista henkilöä ja lähes 300 000 lasta, jotka asuvat laitoksissa; ottaa huomioon, että laitosten asukkaat ovat eristyksissä laajemmasta yhteisöstä eikä heillä ole riittävästi määräysvaltaa oman elämänsä ja heihin vaikuttavien päätösten suhteen; ottaa huomioon, että huolimatta siitä, että EU on jo pitkään ollut sitoutunut laitoshoidosta luopumiseen, niin EU:n kuin myös jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan edelleen toimia, jotta haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät voisivat elää itsenäisesti perhe- tai yhteisöympäristössä;

F. ottaa huomioon, että joka kahdestoista työntekijä (8,2 prosenttia) EU:ssa koki työssäkäyvien köyhyyttä vuonna 2024, mikä heikensi sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja myös korosti, että työllisyys ei itsessään tarjoa täyttä suojaa köyhyyttä vastaan tai merkitse parempia elinoloja, koska elinkustannukset ovat nousseet ja ostovoima heikentynyt; ottaa huomioon, että lakisääteisten vähimmäispalkkojen viimeaikaiset korotukset, jotka vuosina 2022–2025 olivat usein yli 20 prosenttia ja useissa jäsenvaltioissa yli 40 prosenttia, ovat auttaneet suojelemaan pienipalkkaisten työntekijöiden ostovoimaa ja tukeneet palkkojen kasvua matalapalkka-aloilla; ottaa huomioon, että vaikka reaalipalkat ovat

---

2 Euroopan komissio, ”Employment and Social Developments in Europe (ESDE) 2024”, syyskuu 2024.

useimmissa jäsenvaltioissa nousseet yli pandemiaa edeltäneen tason, useissa suurissa talouksissa ei ole vielä palattu tälle tasolle;

G. ottaa huomioon, että ilmastonmuutos on pahentanut eriarvoisuutta ja vaikuttanut erityisesti haavoittuvimpiin ryhmiin, jotka ovat yleensä alttiimpia ympäristövaaroille, kuten korkeille lämpötiloille, mikä heikentää työpaikkojen laatua, laskee tuottavuutta ja lisää työhön liittyvää epävarmuutta; katsoo, että ilmastoneutraaliuteen siirtymisen on oltava sosiaalisesti oikeudenmukaista ja osallistavaa kaikille, ja toteaa, että sen odotetaan luovan 1–2,5 miljoonaa uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä, jos sitä tuetaan oikeanlaisilla työllisyys- ja koulutuspoliittisilla toimilla; ottaa huomioon, että vahva ja asianmukaisesti rahoitettu sosiaalinen suojelu sekä laadukkaiden työpaikkojen luomiseen tähtäävät politiikkatoimet ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa reilu ja oikeudenmukainen siirtyminen kohti ilmastoneutraaliutta ja digitalisaatiota;

H. ottaa huomioon, että EU:ssa on sitkeä työvoimapula ja osaamisvaje useilla aloilla, mikä johtuu eri tekijöistä, kuten väestörakenteen muutoksesta ja teknologisesta muutoksesta, osaamisen kohtaanto-ongelmista, työpaikkojen laadusta sekä laadukkaiden julkisten palvelujen houkuttelevuuden ja niihin tehtävien investointien puutteesta, ja että tämä on todettu keskeiseksi esteeksi EU:n kasvulle ja kilpailukyvylle; ottaa huomioon, että nuorten rajalliset uranäkymät ja epävarmat työolot joissakin unionin osissa ovat osasyynä osaajien siirtymiseen EU:n alueiden ja kolmansien maiden välillä, mikä pahentaa entisestään tätä pulaa; ottaa huomioon, että yhteistä työllisyysraporttia 2026 koskevassa komission ehdotuksessa korostetaan, että työmarkkinoiden rakenteellisten heikkouksien korjaaminen parantamalla työpaikkojen laatua tukee parempaa tuottavuutta, taloudellista suorituskykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja yhteenkuuluvuutta; katsoo, että työntekijöiden oikeuksien, työehtosopimusneuvottelujen, aktiivisen työmarkkinapolitiikan, sosiaalisen suojelun saatavuuden ja osaamisen kehittämismahdollisuuksien parantaminen kaikille, myös kolmansien maiden kansalaisille, sekä kohdennetut työllistämistoimenpiteet tällä hetkellä työvoiman ulkopuolella oleville 51 miljoonalle työikäiselle auttaisivat vahvistamaan osallistumista, osallisuutta ja kilpailukykyä; ottaa huomioon, että vuoteen 2050 mennessä EU:n työssäkäyvän väestön odotetaan vähenevän jopa 18,8 miljoonalla ihmisellä, mikä viittaa siihen, että laillinen työvoiman muuttoliike voi auttaa vastaamaan työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin;

I. ottaa huomioon, että vuonna 2022 aikuisten koulutukseen osallistumisen aste oli 39,5 prosenttia, mikä osoittaa, että useimmissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisätoimia, jotta ne saavuttaisivat tavoitteen, jonka mukaan 60 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen vuoteen 2030 mennessä; toteaa, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyvä yhdennetty lähestymistapa toimintapolitiikan koordinointiin muodostaa puitteet tarvittavien

investointien ohjaamiseksi inhimillisen pääoman kehittämiseen tarkoitettuihin järjestelmiin ja koulutusjärjestelmiin; katsoo, että tarvitaan merkittäviä lisätoimia, joilla varmistetaan laadukkaiden koulutuspolitiikkojen tarjoaminen ja saatavuus erityisesti matalan osaamistason ammateissa oleville työntekijöille ja joilla edistetään elinikäistä oppimista ja vahvistetaan EU:n työvoiman kilpailukykyä, selviytymiskykyä ja osallistavuutta; ottaa huomioon, että julkiset menot eivät välttämättä yksin vastaa täydennys- ja uudelleenkoulutustarpeiden laajuutta, kun otetaan huomioon EU:n kohtaamat muutoshaasteet; ottaa huomioon, että kansainvälisessä oppimistulosten arviointiohjelmassa (PISA) 15-vuotiaiden perustaitojen pistekeskiarvo laski vuonna 2022 vuoteen 2018 verrattuna ja että alisuoriutuneita oli suhteessa enemmän muita heikommassa asemassa olevien oppijoiden joukossa, mikä korostaa tarvetta uudistuksiin ja koulutukseen tehtäviin pitkäkestoisiin investointeihin, jotta voidaan tukea tulevia sukupolvia ja heidän siirtymistään koulutuksesta työelämään;

J. ottaa huomioon, että sosiaaliseen infrastruktuuriin liittyvien lisäinvestointitarpeiden on arvioitu olevan 192 miljardia euroa vuodessa ja että tähän sisältyvät kohtuuhintaisiin asuntoihin, terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät investoinnit[3]; katsoo, että sosiaalisten investointien, erityisesti lapsille ja nuorille suunnattujen julkisten menojen, taloudelliselle tuotolle on annettava arvoa, ja toteaa, että ne parantavat elintasoa ja vähentävät köyhyyttä ja lisäksi ovat keskeisiä kestävän ja osallistavan talouskasvun, paremman tuottavuuden ja korkeamman työllisyysasteen moottoreita; ottaa huomioon, että ali-investoiminen koulutukseen ja tutkimukseen heikentää pitkän aikavälin kasvunäkymiä; ottaa huomioon, että lasten kohdalla sosiaaliset investoinnit ovat investointi tulevaisuuteen, mikä johtaa parempiin koulutus- ja työllistymisnäkymiin, mikä puolestaan vahvistaa taloudellisia indikaattoreita; toteaa, että pandemian jälkeisen EU:n sosiaalisten investointien vajeen ja sosiaalipalveluihin tehtyjen investointien ja sosiaalipalvelujen kattavuuden sekä niiden taloudellisen tuoton mittaaminen edellyttää vielä lisätyötä; katsoo, että sosiaalipalvelujen menoja ja kattavuutta koskevien yhteisten tietoindikaattoreiden, kuten Euroopan sosiaalipalvelujen indeksin, kehittäminen vahvistaisi näyttöön perustuvia suosituksia ja niiden täytäntöönpanon tehokasta seurantaa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä;

K. ottaa huomioon, että asumiskustannuksiin liittyvät paineet ja korkeat energianhinnat aiheuttavat kotitalouksille tuntuvia rasitteita mutta asuntopolitiikka on silti usein jäänyt liian vähälle huomiolle

---

3 Komission yksiköiden 27. toukokuuta 2020 julkaistu valmisteluasiakirja ”Identifying Europe’s recovery needs” (SWD(2020)0098), joka liittyy komission tiedonantoon ”Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle” (COM(2020)0456).

maakohtaisissa suosituksissa huolimatta sen makrotaloudellisesta merkityksestä ja keskeisestä roolista tuloturvan, sosiaalisen osallisuuden ja elinkustannuksiin liittyvän selviytymiskyvyn kannalta; ottaa huomioon, että investoinnit sosiaalipalveluihin ja asuntotarjonnan lisäämiseen, myös sosiaaliseen asuntotuotantoon ja kohtuuhintaiseen asumiseen, sekä energiatehokkuuteen ja rakennusten kunnostamiseen ja osaamisvajeen korjaamiseen ovat keskeisessä asemassa köyhyyden, myös energiaköyhyyden, vähentämisessä ja asuntojen kohtuuhintaisuuden parantamisessa;

L. ottaa huomioon, että EU:n sukupuolten välinen palkkaero on tällä hetkellä 12 prosenttia, mikä selittyy muun muassa sellaisilla tekijöillä kuin naisten suhteeton osuus kotitalous- ja lastenhoitovelvoitteista ja naisvaltaisten ammattien jatkuva aliarvostus; ottaa huomioon, että naisilla on suurempi köyhyysriski erityisesti vanhemmalla iällä ja että sukupuolten eläke-ero on tällä hetkellä 25 prosenttia[4];

1. korostaa investoinneista EU:n sosiaaliseen malliin saatavaa kilpailuetua; kehottaa sisällyttämään sosiaalisen suojelun ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta käsittelevän korkean tason työryhmän suositukset sekä Lettan ja Draghin raporttien suositukset eurooppalaisen ohjausjakson prosessiin, jotta voidaan suojella ja vahvistaa EU:n sosiaalista markkinataloutta; korostaa, että tarvitaan tasapainoista lähestymistapaa, jolla tuetaan sosiaalisia oikeuksia, julkisia palveluja ja työehtosopimusneuvottelujen rakenteita ja kattavuutta yhtä lailla kuin kilpailukykyä; pitää myönteisenä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin sisällyttämistä talouden ohjausjärjestelmään ja kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään mahdollisuutta laajentaa sopeutuskautta pilarin painopisteisiin tehtäviä investointeja varten; kehottaa ottamaan yhdennetyn hallintokehyksen huomioon EU:n toimielinten sisäisissä prosesseissa ja osallistamaan työhön yhdenvertaisessa määrin niiden talous- ja sosiaalialan elimet;

2. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kaikilta osin täytäntöön; korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa päivitetyssä toimintasuunnitelmassa on muunnettava poliittiset sitoumukset konkreettisiksi ja kunnianhimoisiksi toimenpiteiksi, joita tuetaan selkeillä, mitattavissa olevilla tavoitteilla ja vankoilla seurantaindikaattoreilla, jotta voidaan puuttua tehokkaasti köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen ja tukea työntekijöitä vihreän ja digitaalisen siirtymän hallinnassa erityisesti osaamisen, ammatillisen koulutuksen ja elinikäisen oppimisen osalta; kehottaa sisällyttämään pilaria koskevan toimintasuunnitelman tavoitteet eurooppalaisen ohjausjakson keskiöön tekemällä niistä vertailuarvoja eurooppalaisen ohjausjakson arvioinneissa; panee merkille, että yhteistä työllisyysraporttia 2026 koskevassa komission ehdotuksessa

---

4 Euroopan tasa-arvoinstituutti, ”Gender Equality Index”, https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2025/country.

keskitytään suurelta osin osaamisvajeeseen ja työvoimapulaan eikä siinä arvioida kattavasti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin 20 periaatteen täytäntöönpanoa, kuten asetuksessa (EU) 2024/1263 edellytetään; kehottaa komissiota varmistamaan, että kaikkia Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita käsitellään tulevissa sykleissä, jotta voidaan varmistaa tarkka ja kattava kuva EU:n sosiaalisesta tilanteesta;

3. on ilahtunut komission kunnianhimoisesta tavoitteesta poistaa köyhyys vuoteen 2050 mennessä, sen kohtuuhintaista asumista koskevasta eurooppalaisesta suunnitelmasta ja sen aikomuksesta ehdottaa laadukkaita työpaikkoja koskevaa säädöstä; suhtautuu lisäksi myönteisesti ensimmäiseen köyhyyden vastaiseen EU:n strategiaan ja eurooppalaisen lapsitakuun lujittamiseen; painottaa tarvetta johdonmukaisuuteen eurooppalaisen ohjausjakson, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman seurannan ja näiden tulevien välineiden välillä, kun on kyse mitattavissa olevista tavoitteista ja vastaavista maakohtaisista suosituksista;

4. palauttaa mieliin komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin vuonna 2019 antaman sitoumuksen varmistaa, että kaikilla lapsilla, jotka ovat Euroopassa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa, on kaikkein perustavimmat oikeudet, kuten oikeus terveydenhuoltoon ja koulutukseen, minkä jälkeen 14. kesäkuuta 2021 hyväksyttiin neuvoston suositus (EU) 2021/1004 eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta[5]; painottaa, että eurooppalaisen lapsitakuun tavoitteita ei voida saavuttaa ilman kunnianhimoisia määrärahoja sekä EU:n että kansallisella tasolla; kehottaa tässä yhteydessä jälleen osoittamaan eurooppalaiselle lapsitakuulle huomattavat, vähintään 20 miljardin euron määrärahat; painottaa kiireellistä tarvetta osoittaa sille erilliset määrärahat seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä, jotta voidaan vastata lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen kasvavaan haasteeseen;

5. korostaa, että on tärkeää poistaa lapsiköyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen, jotta voidaan katkaista sukupolvien välinen kierre; suhtautuu myönteisesti siihen, että lapsitakuun täytäntöönpanon arviointi on sisällytetty kaikkiin vuoden 2025 kevätpakettiin sisältyviin maakohtaisiin raportteihin, ja kannustaa jatkamaan edistymisen seurantaa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä; pitää kuitenkin valitettavana, että näiden havaintojen johdosta ei ole toteutettu jatkotoimia ja että vuonna 2025 vain kahdessa maakohtaisessa suosituksessa vaaditaan toimia lapsiköyhyyden torjumiseksi; katsoo, että maakohtaisissa suosituksissa olisi otettava

---

5 EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

huomioon, miten jäsenvaltiot noudattavat ESR+-asetuksessa[6] asetettuja vähimmäisvaatimuksia kohdentaa talousarviomäärärahoja lapsiköyhyyden torjuntaan;

6. kehottaa jälleen lisäämään eurooppalaisen lapsitakuun rahoitusta osoittamalla siihen huomattavasti määrärahoja ja kehottaa jäsenvaltioita korvamerkitsemään vähintään viisi prosenttia niille osoitetuista ESR+:n määrärahoista lapsiköyhyyden torjuntaan ja lasten hyvinvoinnin edistämiseen siten, että vähintään 10 prosenttia korvamerkitään jäsenvaltioille, joissa lapsiköyhyyden taso ylittää EU:n keskiarvon;

7. on huolissaan nuorisotyöttömyyden tasosta, joka on edelleen yli kaksi kertaa korkeampi kuin EU:n kokonaistyöttömyysaste; korostaa, että nuorten kannalta on olennaisen tärkeää täydentää työllistämistoimenpiteitä jatkuvalla tuella, mukaan lukien integroitujen sosiaalipalvelujen, asuntojen ja mielenterveystuen saatavuus, jotta voidaan varmistaa nuorten jatkuva osallistuminen koulutukseen tai työelämään; korostaa, että jäsenvaltioiden on investoitava lujitettuun nuorisotakuuseen, jotta varmistetaan laadukas ja oikea-aikainen tuki kaikille työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville alle 30-vuotiaille nuorille; kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan lujitetun nuorisotakuun käyttöä välineenä, jolla tuetaan nuoria sijaishuollon päätyttyä ja estetään tilanteet, joissa he jäävät vaille jälkihuoltoa, muun muassa uraohjauksen avulla;

8. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa laadukkaita harjoitteluja, joista maksetaan oikeudenmukainen palkka, ja estämään niiden väärinkäytön varsinaisten työsuhteiden korvikkeena; vaatii, että tulevan harjoittelijoiden työolojen parantamista koskevan direktiivin[7] on oltava kunnianhimoinen ja kattava ja sillä on varmistettava harjoittelijoiden oikeuksien suojelu kaikilta osin, mukaan lukien mahdollisuus päättää harjoittelu ilman, että siitä aiheutuu seurauksia harjoittelijalle, jos perusoikeuksia loukataan, ja kehottaa saattamaan neuvottelut nopeasti päätökseen;

9. katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan toimia, joilla ehkäistään köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ja puututaan niiden jatkuvasti korkeaan tasoon, ja panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille ilmoituksen ensimmäisestä köyhyyden vastaisesta EU:n

---

6 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1057, annettu 24. kesäkuuta 2021, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

7 Komission ehdotus, annettu 20. maaliskuuta 2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi harjoittelijoiden työehtojen parantamisesta ja täytäntöönpanemisesta sekä harjoitteluiksi naamioitujen varsinaisten työsuhteiden torjumisesta (harjoitteludirektiivi) (COM(2024)0132).

strategiasta; katsoo, että strategian on tarjottava kokonaisvaltainen lähestymistapa, jolla puututaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen perimmäisiin syihin ja moniulotteisiin näkökohtiin, ja siihen on sisällyttävä konkreettisia toimia, vakaat määrärahat, selkeät tavoitteet, välitavoitteet ja rakenteelliset toimenpiteet, samalla kun varmistetaan vahva täytäntöönpano ja seuranta; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön riittäviä vähimmäispalkkoja koskevan direktiivin[8], jotta voidaan torjua työssäkäyvien köyhyyteen ja kannustaa työntekoon; kehottaa asettamaan köyhyyden vastaisessa EU:n strategiassa keskeiselle sijalle lapsiköyhyyden torjunnan, jotta köyhyyden kierre voidaan katkaista; kehottaa jäsenvaltioita panemaan kaikilta osin täytäntöön neuvoston suosituksen riittävästä vähimmäistoimeentulosta[9];

10. muistuttaa, että on tärkeää parantaa itsenäisten ammatinharjoittajien pääsyä sosiaalisen suojelun piiriin, ja kehottaa komissiota käyttämään eurooppalaisen ohjausjakson prosessia seuratakseen sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta annetun neuvoston suosituksen[10] kansallista täytäntöönpanoa, myös maakohtaisten suositusten puitteissa; muistuttaa, että koska kulttuurialalla ja luovilla aloilla itsenäisten ammatinharjoittajien osuus on yli kaksinkertainen koko väestöön verrattuna, näitä aloja varten tarvitaan kohdennettuja toimenpiteitä; pitää tässä yhteydessä ilahduttavana ilmoitusta EU:n taiteilijoiden peruskirjasta, jolla pyritään korostamaan oikeudenmukaisia työoloja koskevia keskeisiä perusasioita ja sitoumuksia tällä alalla, mutta kehottaa komissiota aikaistamaan sen julkaisemista vuoteen 2026, koska kyse on pitkäaikaisista ongelmista;

11. pitää valitettavana, että jäsenvaltioissa ei pyritä aktiivisemmin romaneja koskevan EU:n strategiakehyksen tavoitteisiin ja ettei niihin kiinnitetä jatkuvasti huomiota eurooppalaisen ohjausjakson prosessissa, erityisesti maakohtaisissa suosituksissa; korostaa strategiakehyksen tavoitetta, jonka mukaan romanien ja koko väestön välinen työllisyysero puolitetaan ja lisäksi varmistetaan, että vähintään 60 prosenttia romaneista on palkkatyössä vuoteen 2030 mennessä; kehottaa jäsenvaltioita omaksumaan yhdennetyn ja tasa-arvoon keskittyvän lähestymistavan ja varmistamaan, että julkiset

---

8 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2041, annettu 19. lokakuuta 2022, riittävistä vähimmäispalkoista Euroopan unionissa (EUVL L 275, 25.10.2022, s. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

9 Neuvoston suositus, annettu 30. tammikuuta 2023, riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi 2023/C 41/01 (EUVL C 41, 3.2.2023, s. 1).

10 Neuvoston suositus, annettu 8. marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1).

toimintapolitiikat ja palvelut tavoittavat tehokkaasti kaikki romanit, myös syrjäisillä ja maaseutualueilla asuvat;

12. palauttaa huolestuneena mieliin vammaisten ja vammattomien henkilöiden työllisyydessä olevan eron, joka on edelleen noin 24 prosenttia, ja toisaalta EU:n tavoitteen siirtyä kaikkien asianomaisten henkilöiden laitoshoidosta yhteisölliseen tai perhehoitoon; kehottaa komissiota puuttumaan vammaisten ja vammattomien henkilöiden työllisyydessä olevaan eroon eurooppalaisen ohjausjakson avulla, myös maakohtaisissa suosituksissa, ja päivittämään vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa EU:n strategiaa 2021–2030 vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisesti uusilla lippulaiva-aloitteilla, mukaan lukien eurooppalainen vammaisten henkilöiden työllisyys- ja osaamistakuu; kehottaa jälleen komissiota esittämään laitoshoidosta luopumista varten toimintasuunnitelman, jonka olisi katettava kaikki laitoksissa edelleen asuvat ryhmät, mukaan lukien lapset, vammaiset henkilöt, mielenterveysongelmista kärsivät henkilöt ja asunnottomat henkilöt; korostaa, että edistymistä laitoshoidosta luopumisessa olisi seurattava eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä, ja kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään täysimääräisesti ESR+:aa ja muita EU:n ja kansallisia varoja tämän prosessin loppuun saattamiseksi, yhteisöperustaisten palvelujen kehittämiseksi ja ennaltaehkäisyyn investoimiseksi;

13. suhtautuu myönteisesti siihen, että sosiaalisen lähentymisen kehys on pysyvästi sisällytetty eurooppalaiseen ohjausjaksoon; korostaa, että yhdessä sosiaali-indikaattorien tulostaulun kanssa se on tärkeä, kun halutaan tunnistaa riskit ja seurata edistymistä ylöspäin tapahtuvassa sosiaalisessa lähentymisessä, eriarvoisuuden vähentämisessä, sosiaaliturvajärjestelmien vahvistamisessa sekä ihmisarvoisten työolojen ja tukitoimien edistämisessä, jotta voidaan varmistaa siirtymävaiheiden oikeudenmukaisuus; kehottaa komissiota kehittämään edelleen innovatiivisia määrällisiä ja laadullisia analyysivälineitä tämän uuden kehyksen puitteissa, jotta sitä voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla eurooppalaisen ohjausjakson tulevissa sykleissä; kehottaa komissiota analysoimaan analyysin toisessa vaiheessa ylöspäin tapahtuvaan sosiaaliseen lähentymiseen kohdistuvia riskejä, joita tuotiin esiin sen vuoden 2025 yhteisessä työllisyysraportissa, mukaan lukien aliedustettujen ryhmien työllisyystulokset, koulunkäynnin keskeyttäminen ja aikuiskoulutus sekä köyhyys, ja keskustelemaan asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa toimenpiteistä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan näiden riskien torjumiseksi; toteaa, että yhteisessä työllisyysraportissa yksilöityihin haasteisiin vastaamalla voidaan edistää ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä;

14. kehottaa komissiota parantamaan ja päivittämään sosiaali-indikaattorien tulostaulua ja varmistamaan, että siinä otetaan huomioon eriarvoisuuden taustatekijät ja vaikutukset, mukaan lukien

yhtäläiset mahdollisuudet, laadukkaat työpaikat, vaurauden jakautuminen, julkisten palvelujen ja sosiaalipalvelujen saatavuus, riittävät eläkkeet, asuminen ja asunnottomuus, mielenterveys, syrjintä sekä ympäristön pilaantumisen ja ilmastonmuutoksen sosiaaliset vaikutukset; kehottaa komissiota pitämään työssäkäyvien köyhyyttä varoitusmerkkinä sosiaali-indikaattorien tulostaulussa ja ehdottamaan maakohtaisia suosituksia, jos kyseiset suuntaukset jatkuvat; korostaa tarvetta vastata tulostaulussa ”kriittisiksi” tai ”seurattaviksi” merkittyihin haasteisiin, kuten koulunkäynnin keskeyttämiseen, kohtuuttomaan asumismenorasitukseen, sosiaalisten tulonsiirtojen vaikutukseen, vammaisten ja vammattomien henkilöiden työllisyydessä olevaan eroon, omaan ilmoitukseen perustuvaan täyttämättömään hoitotarpeeseen, lastenhoitoon, perustason digitaalisiin taitoihin ja lapsiköyhyyteen; kehottaa sisällyttämään tulontauluun sosiaalisen edistyksen indeksin ja tasa-arvoindeksin, jotta voidaan eriteltyjen tietojen avulla mitata paremmin eriarvoisuutta, mahdollisuuksien saatavuutta ja hyvinvointia; korostaa, että näyttöön perustuvan päätöksenteon ja kohdennettujen sosiaalisten investointien parantamiseksi tarvitaan oikea-aikaisia, yhdenmukaistettuja ja avoimia tietoja ja menetelmiä ja että sosiaali-indikaattorien tulostaulu on yhdenmukaistettava Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kaikkien 20 periaatteen kanssa;

15. muistuttaa, että köyhyys- ja syrjäytymisriskiä mittaava AROPE-indikaattori ei tavoita riittävästi köyhyyden ja monitahoisen eriarvoisuuden perimmäisiä syitä, erityisesti yksityisten kotitalouksien ulkopuolella asuvien osallisuutta, köyhyyden laadullisia näkökohtia ja kokemuksia marginalisoitumisesta, ja ottaa samalla huomioon, että köyhyydessä on kyse muustakin kuin tulojen riittämättömyydestä tai aineellisesta puutteesta; kehottaa sosiaalisen suojelun komiteaa työskentelemään köyhyys- ja syrjäytymisriskiä kuvaavan tilastollisen mittarin uudistamiseksi, jotta sitä voidaan laajentaa kohti vahvempaa, eritellympää ja moniulotteisempaa käsitystä köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä;

16. muistuttaa, että sosiaalisilla investoinneilla voi olla myönteinen vaikutus talouskasvuun, tuottavuuteen ja kilpailukykyyn ja että ne myötävaikuttavat julkisen talouden kestävyyteen samalla, kun ne edistävät ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta, elin- ja työoloja ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osallisuutta; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pitämään sosiaalisia investointeja kestävän kasvun perustana ja keskittymään investointeihin, jotka ovat osoittautuneet tehokkaiksi kasvun, tuottavuuden, työpaikkojen laadun ja kohonneen työmarkkinoille osallistumisen osalta; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään elpymis- ja palautumistukivälinettä täysin ja kohdennetusti 31. joulukuuta 2026 saakka maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin vastaamiseksi; pyytää komissiota antamaan ohjeistusta yksityisten investointien ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien vipuvaikutuksesta sosiaalisen infrastruktuurin puutteiden

korjaamiseksi; suhtautuu myönteisesti sosiaalisten investointien tietokeskuksen perustamiseen, jotta voidaan tehostaa vastavuoroista oppimista ja teknistä apua, parantaa edelleen sosiaalisten indikaattorien oikea-aikaisuutta ja saatavuutta, vähentää viivästyksiä köyhyyden ja eriarvoisuuden suuntausten arvioinnissa ja parantaa jäsenvaltioiden mahdollisuuksia saada tietoja toimintapolitiikan arviointia ja vaikutustenarviointia varten;

17. muistuttaa, että yhteisötalous on sosiaalisten investointien keskeinen osatekijä, sillä on ainutlaatuinen rooli osallistavien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämisessä paikallistasolla ja se edistää laadukkaiden työpaikkojen luomista, kohtuuhintaisten ja helposti saatavilla olevien sosiaali- ja lähipalvelujen tarjoamista sekä vihreää ja digitaalista siirtymää; panee merkille, että yhteisötaloudelle on vahva julkinen kannatus, sillä 88 prosenttia Eurobarometri-kyselyyn vastanneista kannattaa strategioita ja lainsäädäntöä sen edistämiseksi; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vahvistamaan sen toimintaedellytyksiä helpottamalla rahoituksen saantia, tarjoamalla mahdollisuuksia valmiuksien kehittämiseen ja varmistamalla sen näkyvyyden sekä ottamaan yhteisötalouden toimintasuunnitelman tavoitteet huomioon eurooppalaisessa ohjausjaksossa, myös maakohtaisten suositusten ja EU:n varojen kohdennetun käytön kautta;

18. korostaa, että kohtuuhintaista asumista koskeva komission suunnitelma olisi sisällytettävä paremmin eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja että maakohtaisissa suosituksissa olisi keskityttävä enemmän kohtuuhintaiseen, kunnolliseen ja kestävään asumiseen erityisesti pieni- ja keskituloisille ryhmille sekä vammaisille ja ikääntyneille henkilöille; kehottaa seuraamaan tehostetusti jäsenvaltioiden edistymistä sen varmistamisessa, että äärimmäisessä köyhyydessä elävillä romaniyhteisöillä on mahdollisuus asianmukaiseen, turvalliseen ja eriytymättömään asumiseen; muistuttaa asunnottomuuden vähentämistä käsittelevästä eurooppalaisesta foorumista annetun Lissabonin julistuksen allekirjoittajia tavoitteesta poistaa asunnottomuus vuoteen 2030 mennessä; kehottaa jäsenvaltioita yhdistelemään toimenpiteitä, joilla lisätään tarjontaa, alennetaan rakennuskustannuksia ja puututaan rakennus- ja asuntoalan työvoimapulaan, sellaiseen kysyntäpuolen tukeen, jonka avulla ihmiset, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat kotitaloudet, voivat saada kohtuuhintaisia, kunnollisia ja kestäviä asuntoja; korostaa, että kansallisilla keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisilla suunnitelmilla ja investointistrategioilla olisi tuettava sosiaalista ja kohtuuhintaista asuntotarjontaa, asunnottomuuden ehkäisemistä ja vähentämistä sekä jälkiasennusten tekemistä, jotta voidaan vähentää energiaköyhyyttä ja parantaa asuinoloja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien osalta; palauttaa mieliin, että sosiaalisesta ilmastorahastosta tarjotaan jäsenvaltioille vuodesta 2026 alkaen rahoitusta haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja mikroyritysten tukemiseksi;

19. korostaa, että investoinnit laadukkaaseen ja helposti saatavilla olevaan koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen ovat strategisia sosiaalisia investointeja, jotka ovat olennaisen tärkeitä yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden kannalta sekä valmisteltaessa työvoimaa vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja EU:n puolustukseen liittyviin tarpeisiin muun muassa ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen avulla; suhtautuu myönteisesti ehdotukseen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta EU:ssa sekä siihen, että ehdotuksessa keskitytään osaamisvajeen korjaamiseen, osaamista koskevan tiedon hankintaan osaamisstrategioiden suunnittelemiseksi ja laaja-alaisten perustaitojen, kuten digitaalisen, kansalaisuutta ja tekoälyä koskevan osaamisen, kehittämiseen, jotta ihmisiä voidaan valmistaa nykyajan vaatimuksiin; toteaa, että riittämättömät investoinnit inhimilliseen pääomaan haittaavat innovointia, kilpailukykyä ja ihmisten mahdollisuuksia saavuttaa koko potentiaalinsa;

20. korostaa, että osaamisvajetta koskevilla EU:n aloitteilla on tuettava voimakkaammin kattavia ja osallistavia koulutusjärjestelmiä, muun muassa aktiivisen työmarkkinapolitiikan, yksilöllisten oppimistilien ja pienten osaamiskokonaisuuksien avulla sekä vahvistamalla epävirallisen ja arkioppimisen validointimenettelyjä; korostaa lisäksi, että on tärkeää parantaa ja helpottaa oikeudenmukaista työvoiman liikkuvuutta EU:ssa sekä laillisen muuttoliikkeen ja ulkomaisten tutkintojen tunnustamisen roolia osaamisvajeen korjaamiseksi; on huolissaan siitä, että aikuisten osallistuminen koulutukseen jää edelleen selvästi alle 60 prosentin tavoitteen useimmissa jäsenvaltioissa, erityisesti matalan osaamistason työntekijöiden, ikääntyneiden työntekijöiden, EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten ja vammaisten henkilöiden keskuudessa; kehottaa komissiota esittämään konkreettisia ratkaisuja osaamisvajeeseen ja puuttumaan pitkäaikaisiin haasteisiin tulevassa oikeudenmukaista työvoiman liikkuvuutta koskevassa paketissa sekä varmistamaan, että tulevassa osaamisen siirrettävyyttä koskevassa aloitteessa puututaan osaamisen tunnustamisen nykyisiin esteisiin;

21. on vahvasti sitä mieltä, että työntekijöiden yksilöllisellä oikeudella koulutukseen työaikana poistetaan suurimmat esteet koulutuksen saamisessa ja sillä voidaan varmistaa laadukas täydennys- tai uudelleenkoulutus, työntekijöiden koulutus ja tuki urakehitystä varten, jotta voidaan varmistaa, että työnantajille on ennakoitavasti ja vakaasti tarjolla ammattitaitoista työvoimaa; korostaa, että kustannusesteeseen on puututtava varmistamalla, että koulutus on työntekijöille maksutonta ja että sitä tuetaan rahoituksella, verokannustimilla ja kumppanuuksilla; painottaa, että kansalliset instituutiot ja työmarkkinaosapuolet ovat vastuussa työntekijöiden koulutuksesta, ja korostaa niiden keskeistä roolia koulutuksen saamista koskevan oikeuden täytäntöönpanossa; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita asettamaan etusijalle työntekijöiden ja heidän työnantajiensa yhdessä kehittämät koulutusohjelmat ja edistämään niitä sekä varmistamaan, että täydennys- ja

uudelleenkoulutuksella vastataan todelliseen markkinakysyntään ja edistetään urakehitystä; kehottaa komissiota tutkimaan, miten jäsenvaltioiden ja yritysten välisillä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla voidaan rahoittaa työntekijöiden koulutusta, uudelleenkoulutusta ja täydennyskoulutusta, erityisesti yksittäisten työntekijöiden oikeutta koulutukseen, ja antamaan siitä ohjeistusta;

22. korostaa, että sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta on tultava eurooppalaisen ohjausjakson rakenteellinen osatekijä; kehottaa komissiota osana sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevaa strategiaa sisällyttämään eurooppalaisen ohjausjakson arviointikehykseen nuorten ja ikääntyneiden hyvinvointia, laadukkaiden työpaikkojen saatavuutta, asumisen kohtuuhintaisuutta ja saatavuutta, fyysistä esteettömyyttä, vähimmäistoimeentulon ja eläkkeiden riittävyyttä, laadukkaiden mielenterveyspalvelujen saatavuutta ja laadukasta koulutusta ja osaamista koskevia indikaattoreita ja arvioimaan julkista taloutta ja uudistuksia koskevien suositusten pitkän aikavälin ja tulonjakovaikutuksia; kehottaa komissiota arvioimaan toimintapoliittisten suositusten, ali-investoiminen mukaan luettuna, pitkän aikavälin taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia vaikutuksia tuleviin sukupolviin; korostaa tarvetta integroida väestörakenteen muutoksen ja eliniän pitenemisen vaikutukset paremmin eurooppalaiseen ohjausjaksoon; korostaa, että väestörakenteen muutos edellyttää politiikkatoimia, joilla nostetaan työvoimaosuutta; korostaa, että tarvitaan toimenpiteitä, joilla tuetaan aktiivista ikääntymistä ja varmistetaan eläke- ja hoivajärjestelmien pitkän aikavälin kestävyys; katsoo, että maakohtaisilla suosituksilla olisi edistettävä sellaisia eläkkeitä, joilla varmistetaan ihmisarvoinen elämä, hyvinvointi ja laadukkaiden ja kohtuuhintaisten terveydenhoito- ja ennaltaehkäisypalvelujen saatavuus kaikille;

23. korostaa, että eurooppalaisen ohjausjakson kehyksessä puolustusmenot on suunniteltava koordinoidusti, tehokkaasti, avoimesti ja eurooppalaisesti, jotta niistä saadaan mahdollisimman paljon yhteiskunnallisia hyötyjä; korostaa, että turvallisuuteen liittyviin investointeihin olisi sisällyttävä yhteiskunnan selviytymiskyky, kuten infrastruktuuri, johon liittyy suuria siviilihyötyjä, sosiaaliturva, kansalaiskasvatus, demokraattinen häiriönsietokyky ja suojaaminen disinformaatiolta, ja että samalla olisi pidettävä mielessä, että sosiaalinen vakaus ja demokraattinen luottamus ovat tärkeitä osatekijöitä Euroopan turvallisuusarkkitehtuurissa ja että ne on otettava huomioon ohjausjakson pitkän aikavälin uudistus- ja investointitarpeita koskevassa analyysissa;

24. korostaa, että eurooppalaisen ohjausjakson suositukset vuonna 2026 ovat ratkaisevan tärkeitä seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen muotoilussa; katsoo, että uudistukset ja investoinnit olisi valittava sillä perusteella, miten tuloksellisesti ja vaikuttavasti niillä vastataan asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin; varoittaa, että jos EU:n

rahoitus kytketään ohjausjaksoa koskevaan ohjaukseen, tällaisen ohjauksen on oltava sosiaalisesti tasapainoista ja täysin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaista ja alueellisilla ja paikallisilla toimijoilla on oltava tärkeä rooli varojen maksamisessa; panee tässä yhteydessä huolestuneena merkille sosiaalimenoja koskevan komission ehdotuksen, joka saattaa vesittää keskittymisen työllisyystavoitteisiin ja sosiaalisiin tavoitteisiin, ja kehottaa luomaan erillisen ja vahvistetun ESR+:n, joka on keskitetty temaattisesti;

25. katsoo, että EU:n sosiaalinen malli on erottamaton osa sen kilpailukykyä ja että yritysten hallinnollisen taakan yksinkertaistamista koskevissa pyrkimyksissä on säilytettävä ja varmistettava sosiaaliset oikeudet; korostaa, että työpaikkojen laatu ja reaalinen kilpailukyky, kuten tuotteiden ja palvelujen laatu, voivat myös tukea tuottavuutta ja palkkojen kasvua; korostaa, että on tärkeää lisätä selkeyttä, oikeasuhteisuutta ja oikeusvarmuutta erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta, ja korostaa, että tällaisissa toimintamalleissa olisi kunnioitettava työmarkkinamallien moninaisuutta eri jäsenvaltioissa ja tuettava samalla kestävää taloudellista toimintaa ja laadukkaiden työpaikkojen luomista;

26. kannattaa demokraattisempaa eurooppalaisen ohjausjakson prosessia, jossa parlamentti otetaan vahvasti mukaan asettamaan talous- ja sosiaalipolitiikan painopisteitä ja tekemään talouden ohjausjärjestelmää koskevia päätöksiä; vaatii ottamaan työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot sekä alueelliset ja paikalliset toimijat järjestelmällisesti mukaan kansallisten uudistusten suunnitteluun, seurantaan ja niiden jatkotoimiin riittävän ajoissa ja avoimesti; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan niiden asianmukaisen osallistumisen analyysin kaikkiin vaiheisiin, myös sosiaalisen lähentymisen kehyksessä, jotta voidaan vahvistaa omistajuutta ja varmistaa, että EU:n sosiaaliset oikeudet toteutuvat myös käytännössä; korostaa, että toissijaisuusperiaatteen ja kansallisen toimivallan kunnioittaminen on edelleen keskeinen asia eurooppalaisessa ohjausjaksossa; muistuttaa, että komission on varmistettava, että eurooppalaisessa ohjausjaksossa ja EU:n talouden ohjausjärjestelmässä arvioidaan suositeltujen uudistusten vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon ja naisten integroitumiseen työmarkkinoille, ja sen on edistettävä investointeja laadukkaisiin julkisiin palveluihin ja hoivainfrastruktuuriin;

27. kiinnittää huomiota avoimen menetelmän puuttumiseen maakohtaisten suositusten laatimisessa ja selkeyden puutteeseen niiden valinnassa käytettyjen kriteerien suhteen; varoittaa, että tämä heikentää vastuuvelvollisuutta ja saattaa johtaa jäsenvaltioiden eriarvoiseen kohteluun; kehottaa komissiota varmistamaan menettelyjen ja sisäisen päätöksenteon täyden avoimuuden, myös asianomaisten pääosastojen suhteen, ja vahvistamaan vastuuvelvollisuutta ja tietojen jakamista parlamentin kanssa; on

huolissaan siitä, että maakohtaisten suositusten noudattaminen on edelleen vähäistä; kehottaa jäsenvaltioita ottamaan paremmin huomioon työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa koskevat suositukset; kehottaa komissiota vahvistamaan jäsenvaltioiden kanssa käymäänsä vuoropuhelua nykyisten suositusten ja työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanosta, mukaan lukien nykyisten ja suunniteltujen politiikkatoimien seuranta;

28. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.